

# НАПРЪДЪКЪ

ВЪСТНИКЪ ЗА НАРОДНИ, ПОЛИТИЧЕСКИ И КНИЖЕВНИ НОВИНИ

НАПРЪДЪКЪ излиза всяка сѣбота. — Годишното спомоществованѣ е, една Тур. Лира златна. А шестмѣсечното, половина Л. Т. — Възг. отъ Даржавата, шестъ бел. меджидѣта вѣчески ПРЕДПЛАТЕНИ. — Писма неосвободени отъ поща парасъ и на-ржавания за вѣстникъ не сѣдружени съ предплатата си не сѣ приети. — Настоятел-нитъ отговаряне за заплатата и иматъ право да зематъ на петнадесетълѣтъ едно, като събератъ отъ 5 спомоществования на юръ.

Подиската на спомоществованията става въ Цариградъ — Анонимъ Ханъ № 14 при Г-на Н. Пайденова редактора и притежателя. — Статии и дописки за общо-лезни и народни работи сѣ възплаватъ съ благодаренѣ, въ всякий случай трѣба да сѣ снабдени съ потребнитъ си подписи. — За обнародване на частни извѣстия сѣ пла-чатъ два гроша на редъ. — Исправнитъ статии и дописки за обнародване, обнаро-жаватъ или не, назадъ сѣ не връщатъ никому.

Спомоществованията гочуватъ отъ натамъ на всякой мѣсець

ЦАРИГРАДЪ 15 Ноемр. 1874.

Като благодаримъ на двамата си тукъ събратия заради съжалнието, което изскизахъ върху нещастното, което прѣ-ди нѣколко време постигна и насъ и листътъ ни, — тъй на едного, който сѣ прикритъ радостъ изеви скърбта си, както и на другото, който употреби не-го случай да поумножи и тъй скудниятъ си политически капиталъ, — ний обеща-ваме, че всичкитъ тѣзи разнородни уч-тивости, които впрочемъ приехми на приятно-знание, не нарушаватъ онова по-ложение, което сми завзели спрямо на-шитъ партии и тѣхнитъ явни органи.

Намъ бѣ мило, като виждахми че бл-гарската журналистика съчувствува на единъ свой злочесто пострадавъ събратъ, и — може би — въ другъ подобенъ слу-чай, ний не бихми изостанали въ доб-лестъ задъ нѣкого отъ събратията си, и даже вървими, че много по искренно и по сѣ присърдце бихми сѣ завземали за пострадавшия; — всичко това обаче никога нѣма да ни замажо очитъ и нѣма да ни отклони отъ пътътъ, който слѣду-ваме открай. И ний очаквахми отъ съ-братията си да отдадѣтъ правото тѣку-ване на подобно лоялно изеснение.

Подаръ извѣстното на нашитъ читатели туй нещастие ний бихми принудени да оставимъ за малко време столицата, като са погрижихми за непрекъсването на листътъ си и възложихми, — додѣто трае туй наше отсъствие, — главното управ-ление на «Напрѣдъкъ» върху едното отъ нашитъ достойни сътрудници.

Докато ний са бавихми по възг., из-пикъ, както на време сѣ заблѣжили това читателитъ на бл-гарскитъ вѣстници, единъ въпросъ, върху който трѣбваше не-обходимо да сѣ освѣти бл-гарската пу-блика.

Въ тѣзи расправа, всякой е заблѣ-жилъ това, подаде причина на безполезни критикувания не нашиятъ листъ. И онзи отъ нашитъ събратия, който помисли че е дошло време да нажули най силно по-стътъ на своитъ противници, воспозувавъ отъ туй благоприятно за него обстоятел-ство, въ буйността на своята яростъ забрави тържествено дадената си дума и слѣзе въ ниското поле на личноститъ.

Докачени частно ний и изобщо ре-дакцията на листътъ ни, виждами сѣ при-нудени да кажемъ нѣколко думи за о-свѣтление върху онова безумѣстно под-хѣтане, което сѣ срѣща въ послѣднитъ два броя на вѣстникъ *Вѣкъ*. Като пра-ви ужъ отговоръ на въпроси, които изп-скаватъ едно по безпристрастно и хла-вокрѣвно разискване, мждрийтъ въз-разителъ на «Напрѣдъкъ» казва че съ-чинителъ на «Вѣкъ» билъ познатъ, ка-то името му сѣ голѣми слова било въ очу на чело на вѣстника му. Хората не знаели кой билъ съчинителъ на «Напрѣдъкъ» и за това услужливий и вѣжливийтъ «Вѣкъ» си струва труда да имъ извѣсти че той билъ единъ ученикъ. Идете подиръ това та не дѣйте казва че съчинителъ на «Вѣкъ» е заслѣпенъ отъ пѣкленна злоба и упразда, отъ амби-

циозна страсть и отъ подло мѣщение! Ако на чело на «Вѣкъ» било писано и-мето на съчинителя му, то на чело на «Напрѣдъкъ» нѣма ли писано името на неговия редакторъ. Ако ли въ наше от-съствие редакцията на «Напрѣдъкъ» е била възложена на единъ сътрудникъ, ученикъ билъ той или не, младъ или старъ, то това ли е главната точка, върху която трѣба да сѣ спирами и да разискваме? Или «Вѣкъ» мисли йоще че ний живѣемъ въ такава епоха, когато читателитъ не гледатъ на писаното а на лицето, което пише.

Ей, открито казвами това, ний имамъ сътрудници, имамъ помощници и млади и стари и за напрѣдъ смѣтали да има-ми йоще повече. Ний ще употребимъ всичкитъ си сили за улущението на своя вѣстникъ; стига само да сѣ уле-снимъ и ний ще направимъ това частъ напрѣдъ. Тѣй, какзото и да пише «Вѣкъ», ний оставяме на читающата публика да сѣди за достоинството на едина и на другия вѣстникъ.

На край, нека кажемъ йоще веднѣжъ, че ний ще сѣ ограничаваме въ сериоз-ното и обстоятелствено разискване на всички въпроси, безъ да глѣдаме че то-ва щѣло да повдигне жлъчката на то-гози или на оногози.

Ив. Пайденовъ.

## ЕДНА КОСВЕННА ДУМА.

По поводъ на избирането и припо-знаването на сръбскитъ Карловачкий патриархъ тука прѣди 2-3 мѣсеца единъ отъ сръбскитъ вѣстници е искавалъ въ единъ членъ нѣколко кратки но назида-телни думи, които ний не виждами за-зѣ да приповторимъ на нашитъ съте-чественици, като имъ напомнимъ неда-вното избиране на нашитъ Екзархъ и доста близкото наше положение въ туй отношение сѣ онова на народътъ за кой-то е рѣчь.

«Съ този актъ, т. е. съ настаняване-то на сръбскитъ патриархъ (подкача вѣстникътъ) сѣклоу сѣ врѣмето на «ме-ждоцарствение», което никога не сѣ е прѣбстало въ Историата като врѣме способствуващо за унапрѣдаването и одоброчествието на единъ кой да е народъ. . . . Сега вече народътъ има духовенъ началникъ, нѣщо което е жо-далъ да има. . . . И нашата първа ду-ма е да честитимъ на народа това дѣто че патриаршеский му прѣстолъ сѣ въз-поставя по единъ такъвъ начинъ, който отговаря на неговитъ възрѣния и те-жненія.

«Втората наша дума сѣ отъноси на работата а не на лицата.

«Врѣмето на борбата сѣ мина вече: Дано даде Богъ да настале врѣмето на плодотворно и съгласно работанѣ!

«Нашитъ братия знайтъ по добръ отъ всякого друго, какъ и колко сѣ на-заднали тѣхнитъ черковни и културни отношения отъ това що сѣ случило прѣвъ послѣднитъ години. Въ това врѣ-ме когато всячко около тѣхъ сѣ движе-

ше напрѣдъ, тѣ сѣ стоимъ неподвижни въ дѣйствителний, а движими сѣ сѣ само въ негативний погледъ; защото борбата ако често и да трѣба да прѣиде въ позитивнитъ работи, тѣ 'само по себе си йоще не създава нищо; само подиръ нея иде работанѣто, което зида, осно-вава и утвържда. И туй работанѣ ги чака тѣхъ сега.

«Колкото способни и да сѣ и колкото напрѣдвали и да сѣ иматъ въ обществен-ний животъ, и да не сѣ по-долни въ умствено положение отъ другитъ на-родности въ отечеството си. Това обстоя-телство не есключаватъ никакъ потребта да сѣ завзематъ най сериозно за прѣ-устройението и осъвършенѣето на учи-лищата си, за уреждане на черковнитъ и културнитъ си отношения.

«Юго-истокъ, (казува писателътъ), при-лича на единъ склопъ отъ мозаикъ: то-козъ народности живѣйтъ въ него. То-ва множество маки народи ще бѣждатъ принудени да водятъ двойка историче-ска борба: една испомежду си, и една съ сѣуждитъ свѣтъ. И въ едната и въ другата борба, отъ която ни единъ отъ народитъ на истокъ не ще бѣде ис-ключенъ, всякой успѣхъ и всяка сполу-ка, въ тѣзи борба, ще да зависи, из-между друго и отъ културното имъ съ-стояние, като отъ най мѣродателъ фак-торъ. Тука физическата сила нѣма да рѣшава, държавното могущество може само за кратко врѣме да рѣши и прѣ-сѣди борбата: по за всякого и постѣп-но ще да рѣшава и прѣсѣжда нравствен-ното и културно прѣвсходство, и на-родното чрѣвъ него надмощване. За то-ва който иска што на народътъ, на който принадлежи той, да живѣе дълго и да завземе достойно мѣсто въ Историата, той трѣба да наляга штоо всичкитъ му распокжсани дѣлове да сѣ въртатъ око-ло онези, които сполучатъ да засадятъ по напрѣдъ полето на културата, поле-то на народното образование, а пѣкъ всички скупомъ трѣба неотстъпно да ра-ботятъ около умствението си развитие.

«Сега нашитъ братия въ Маджарско иматъ свойтъ народенъ Патриархъ: не-ка то сѣ Богъ съ него на чело да по-каже отъ тѣзи позиции, на които е та под-етанатъ и за по-нататъкъ шо личнитъ ласностъ за народитъ имъ ште-ре, защото врѣмето, върви напрѣдъ, и неговото колено може лесно да мице прѣвъ онези които сѣ намѣратъ окъсѣли. . . .

Сѣщата прѣпорѣка можемъ да напра-вимъ и ний на нашитъ съотечественици и синародници Бл-гари, като имъ напо-нимимъ че и ний вече имамъ народенъ свещенноначалникъ и като имъ заблѣ-жимъ въ сѣщото врѣме че само съ то-ва дѣто да имамъ Екзархия и Екзархъ не е свършено всичко що е нужно за оздравѣние на народитъ ни интереси. И ако че приповтарями ний тѣзи сѣщи-ти думи, които единъ чуждъ вѣстникаръ говори на сонѣтъ, то не е че нѣма шо да кажемъ отъ себе си, но исками съ това да имъ наумимъ онова убѣдигел-нийше обстоятелство което ни сѣ прѣд-става въ тозъ случай.

Сърбитъ въ Австро-Унгария сѣ на-мѣрватъ въ едно доста напрѣдало съ-стояние отъ нѣмъ образованието; тѣй шо единъ ученъ писателъ Нѣмецъ, въ една особна книга, доказва че подиръ Нѣмцитъ въ тѣзи държава, по умствен-ното си положение идатъ тѣ, Сърбитъ. А когато на тѣхъ може да сѣ говорятъ такви думи и да имъ сѣ прѣпорѣчватъ сериозно прѣустройство и осъвршен-ствование на училищата имъ и др., то колко повече е нужно и необходимо за насъ Бл-гаритъ които стоимъ на най нискитъ степенъ въ умствението поло-жение отъ другитъ народности въ дър-жавата която населяваме? — Та ний йоще ни училищата нѣмами, а камо да ги прѣустроивама и осъвршенствовама! Ний сми най подиръчавитъ въ народитъ ме-жду които живѣемъ, и за да можемъ да сѣ одържимъ като народъ между тѣхъ, не е доста дѣто да имамъ само Екзархъ, но трѣба съ него на чело да сѣ свър-земъ за урежданѣето на онези отноше-ния които сѣ прѣдиоставка на всякой здравъ и разуменъ напрѣдъкъ, пакъ ка-лелото на врѣмето нѣма да закѣснѣе да настигне насъ закѣснѣитъ, да мице прѣвъ насъ и да на сѣмаже на вѣки.

Въ такъвъ случай какъ трѣба да цѣ-нимъ ний тѣзи новопросияши патриоти, които по цѣли съвършено своекористни друго и не правятъ освѣтъ всякой день да изваждатъ нови затруднения на Ек-зархията, кога сѣ красяния за наста-няване на нови съвѣтници, кога сѣ по-брѣвдния за прѣвѣстияне на екзархий-ското сѣдалище, та смущаватъ и хало-сватъ народътъ и Екзархията и не имъ даватъ врѣме да сѣ обрѣнатъ нѣмъ оно-ва което е сѣществено?

## СПОРАЗУМѢНИЕТО МЕЖДУ ЧИТАЛИЩАТА.

Когато на много мѣста нашитъ чита-лища разнородно сѣ прѣслѣдуватъ отъ самитъ опѣзи отъ които сѣ очаква да ги подпомагатъ, когато мнозина изъ мало-душнитъ членове на тѣзи ученолюбиви дружества въ нашето отечество стря-сани отъ кововетъ и павѣтитъ на свое-користни нѣкои людие, сѣ оттеглятъ и сѣ турятъ въ бездѣйствие, когато мно-го отъ нашитъ читалища сѣ намѣрватъ въ завѣило състояние, та даже и не мислятъ да съдѣйствуватъ както трѣба за распространѣние на образованѣето и между нашитъ народъ, ето какво правятъ Гърцитъ и какви насърчавания проповѣ-дуватъ велегласно въ срѣтъ столицата отъ катедритъ на читалищата си и ги обнародуватъ чрѣвъ вѣстникътъ:

Настоятелството за изучението, от-дѣлна комисия съставена отъ гръцкитъ филологически въ Цариградъ Силлогосъ, състояще отъ осемъ членове, измежду по-първитъ учени Гърци въ този градь, свърши по прѣди тѣзъ годишното из-ложение за състоянието на гръцкитъ учебни заведения въ областитъ, съсѣ слѣдующитъ думи:

«Най-главната и най-важната нужда е да има на вѣтъ по областитъ пѣлно







— Истеръ истемъ, трѣба да са вър-  
ва напредъ, пощепна другий, който у-  
сѣждаше едно безпокойство, единъ не-  
попътенъ страхъ. *Ужасно ще бѣде тази*  
*нощъ*, каза той на високо за да го чуе  
приятели му. (Сльда.)



